Oplegnotitie Septembercirculaire

Het jaar 2021 is een jaar van onzekerheid. De coronacrisis, gevolgen van de klimaatsverandering en, dichter bij huis, een stagnerende kabinetsformatie en stijgende energiekosten, zorgen voor veel onrust in de samenleving. De Nederlandse gemeenten in het algemeen en de gemeente Heerde in het bijzonder ondervinden van de gevolgen hiervan ook veel hinder. Tezamen met de sterk fluctuerende bijdragen vanuit het gemeentefonds is het hierdoor zeer lastig om een consistent meerjarig financieel beleid te voeren.

In het hoofdstuk 'dekkingsplan' bij de Programmabegroting 2022-2025 zijn de belangrijkste (financiële) onzekerheden uitgewerkt waar de gemeente Heerde mee te maken heeft en krijgt. Middels het opstellen van een aantal scenario's is richting gegeven hoe hiermee kan worden omgegaan. Uiteindelijk heeft het college de keuze gemaakt om het behoedzaamheidsscenario verder uit te werken. In dit scenario zijn geen (structurele) beleidswensen opgenomen, behoudens de meerkosten voor huishoudelijke ondersteuning a.g.v. het abonnementstarief. Wel is er een opsomming gemaakt van deze wensen. Daarbij gaat het om wensen voortvloeiend uit het collegeprogramma en wensen die tijdens de behandeling van de perspectiefnota door een of meer raadsfracties zijn aangedragen.

De uitkomst van de Septembercirculaire (zie ook de opgestelde Ari over de Septembercirculaire) bewijst opnieuw de onvoorspelbaarheid van de rijksbijdragen. Deze doorvertaling van de Miljoenennota van het rijk geeft een onverwacht, financieel voordeel. De uitkomsten van de Septembercirculaire zijn in deze oplegnotitie doorvertaald in het behoedzaamheidsscenario; hieraan zijn de ambities en (beleids)wensen toegevoegd.
Wij vertrouwen erop dat, middels deze oplegnotitie, het voor u eenvoudiger wordt om een eventuele (beleids)heroverweging te maken.

Graag maken wij nog van de gelegenheid gebruik om u erop te wijzen dat het riskant is om de meevallers uit de Septembercirculaire om te zetten in structurele (meer)uitgaven. Hiervoor zijn er nog teveel financiële onzekerheden te weten:

- De herindeling van het gemeentefonds;
- De effecten op het woonplaatsbeginsel voor jeugd;
- De uitwerking van het abonnementstarief Wmo;
- De prijsindexering van zorg Cao's (jeugd en Wmo);
- De invoering van de Omgevingswet;
- De uitvoering van de Klimaatwet.

Meerjarenperspectief inclusief doorvertaling van de Septembercirculaire

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo perspectiefnota 2022		**€549.732**	**€273.641**	**€448.951**	**€241.123**
Effect Meicirculaire		-€122.000	-€243.000	-€370.000	-€226.000
Overige kleine adm. wijzigingen		€23.914	€23.127	€15.066	€0
Btw-voordeel afvalverwerking		€28.445	€28.445	€28.445	€28.445
Meerkst. begroting BVO H2O (ICT)		-€39.600	-€40.234	-€40.878	-€34.936
Meerkst. huish. ondersteuning		€0	€0	-€832.000	-€824.000
Saldo programmabegroting 2022 / najaarsnota 2021	**€305.479**	**€440.491**	**€41.979**	**-€750.416**	**-€815.368**
Effect Septembercirculaire*	€489.000	€991.000	€845.000	€851.000	€935.000
Nieuw begrotingssaldo	**€794.479**	**€1.431.491**	**€886.979**	**€100.584**	**€119.632**

Ambities en wensen
Het college hecht veel waarde aan het realiseren van een drietal beleidsambities, te weten: het IHP, de Hof van Cramer en communicatie/participatievisie/Arbobeleid. Het realiseren van deze beleidsambities hebben allemaal structurele meerkosten tot gevolg.

Tijdens de behandeling van de perspectiefnota is er vanuit de gemeenteraad aandacht gevraagd om extra inspanning te leveren voor de volgende aandachtsgebieden:

- Woningbouw: Toegezegd is om de gewenste richting in relatie tot de Woonagenda te verkennen en om mogelijkheden te onderzoeken tot meer en sneller inbreiden/overwegen van uitbreidingslocaties. Voor de woonagenda zijn reeds extra middelen beschikbaar gesteld. De benodigde extra (ambtelijke) inzet kan wellicht worden gedekt uit kostendekkende leges- en of grex-opbrengsten maar hierover bestaat wel onzekerheid. Veiligheidshalve kan er ook voor worden gekozen om hiervoor €120.000,- te ramen voor de inzet van 1 FTE voor de periode van 1 jaar.

- Groenbeheer: Er is gepleit voor een hogere kwaliteit groenbeheer in de centra en langs de toegangswegen. Met een hoger onderhoudsniveau van onkruid op verhardingen kan hieraan tegemoet worden gekomen. De extra kosten hiervoor bedragen €30.000,- per jaar. Daarnaast is er eenmalig €35.000,- nodig om de achterstanden in de onkruidbestrijding weg te werken.

- Duurzaamheid/klimaatadaptatie: Landelijk en regionaal zijn er forse ambities op genoemd gebied; er is echter onzekerheid over de omvang van de kosten. Onduidelijk is of de huidige structurele raming van €120.000,- voldoende is om de (toekomstige) ambities van te kunnen betalen. Voorgesteld wordt om eenmalig een budget van € 120.000,- op te nemen voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma (1 jaar; 1 FTE). Aan de hand van dit uitvoeringsprogramma kan een betere inschatting worden gemaakt over de reikbaarheid van het bovengenoemde structurele budget.

- Participatie: Uit het rapport van de rekenkamercommissie is naar voren gekomen dat participatietrajecten gepaard gaan met extra ambtelijke inzet en langere doorlooptijden. Tevens is gebleken dat er extra capaciteit nodig is voor verdere uitwerking en implementatie van het beleid en begeleiding in concrete trajecten. Ingeschat wordt dat hiervoor €120.000,- nodig is voor 1 FTE.

Wanneer bovenstaande ambities en wensen worden doorvertaald in het nieuwe begrotingssaldo (incl. septembercirculaire) dan ontstaat het volgende beeld:

Meerjarenperspectief inclusief doorvertaling van de Septembercirculaire en alle beleidswensen

	2021	2022	2023	2024	2025
Nieuw begrotingssaldo	**€794.479**	**€1.431.491**	**€886.979**	**€100.584**	**€119.632**
IHP			-€200.000	-€300.000	-€400.000
Hof van Cramer			-€250.000	-€250.000	-€250.000
Communicatie/participatie/ARBO		-€138.000	-€138.000	-€138.000	-€138.000
Woningbouw		-€120.000			
Groenbeheer		-€65.000			
Duurzaamheid/klimaatadaptatie		-€120.000			
Participatie		-€120.000			
Begrotingssaldo incl. beleidswensen	**€794.479**	**€868.491**	**€298.979**	**-€587.416**	**€-668.368**

Tenslotte bestaat er nog onzekerheid over de kosten voor de invoering van de Omgevingswet en de incidentele kosten in verband met Zaakgericht Werken. Ook hiervoor is in de huidige begroting nog geen budget opgenomen.

Resumé

Resumerend kan worden gesteld dat, volgens de huidige inzichten, het niet wenselijk is om structurele beleidswensen in de begroting op te nemen; hiervoor zijn er teveel onzekerheden en is, vanaf het jaar 2024, hiervoor te weinig budget beschikbaar. Wel is het mogelijk om incidentele wensen aan de begroting toe te voegen. U kunt hierbij één of meerdere keuzes maken uit de hierboven uitgewerkte aandachtsgebieden. Uiteraard staat het u ook vrij om dit budget op een andere manier in te zetten. Gelet op de onzekerheid voor de toekomst is het ons inziens niet verstandig om dit positieve saldo te koppelen aan nieuwe, structurele beleidswensen.

*Effect Septembercirculaire: De hier vermelde bedragen zijn exclusief:

- De coronagelden (voor 2021 €172.000,- en voor 2022 €37.000,-), hiervan wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de reserve corona;
- De bijdrage jeugdzorg van €1.175.000,-; dit bedrag is al in de begroting verwerkt.